

АНТИДОПІНГОВА ОСВІТА ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ ОБІЗНАНОСТІ СПОРТСМЕНІВ І ТРЕНЕРІВ У МІЖНАРОДНОМУ ТА УКРАЇНСЬКОМУ ВИМІРАХ

Шинкарук Оксана,

доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор,
Національний університет фізичного виховання і спорту України,
вул. Фізкультури, 1, Київ, 03150, Україна;

<https://orcid.org/0000-0002-1164-9054>,

e-mail: oshynkaruk@uni-sport.edu.ua

Анотація. Актуальність. Проблема допінгу в спорті розглядається як комплексне явище, що охоплює медичні, правові, соціальні й освітні аспекти та потребує переорієнтації антидопінгової політики в напрямі превенції через підвищення рівня обізнаності спортсменів і тренерів. **Мета дослідження** – комплексний аналіз проблеми обізнаності спортсменів і тренерів у сфері антидопінгового регулювання й обґрунтуванні ролі антидопінгової освіти у міжнародному й українському вимірах із визначенням перспектив її вдосконалення, зокрема на основі використання платформи ADEL WADA як ключового інструменту освітньої діяльності. **Матеріал і методи досліджень.** У дослідженні використано методи теоретичного аналізу й узагальнення наукових джерел і нормативних документів, історичний метод для вивчення еволюції антидопінгової системи, порівняльний аналіз міжнародних освітніх стратегій, аналіз вторинних емпіричних даних щодо рівня обізнаності спортсменів і тренерів, а також системно структурний підхід для оцінки функціональних можливостей освітньої платформи ADEL. **Результати дослідження.** Установлено, що сучасна антидопінгова система характеризується переходом до освітньо орієнтованої моделі, нормативно закріпленої впровадженням Міжнародного стандарту з освіти. Виявлено, що значна частина порушень антидопінгових правил пов'язана з недостатнім рівнем знань спортсменів і тренерів, зокрема щодо заборонених речовин, ризиків використання харчових добавок і процедур допінг контролю. Встановлено, що первинні знання часто формуються з неформальних джерел, серед яких провідну роль відіграє тренер, що обумовлює його ключове значення у формуванні антидопінгової культури. Проаналізовано функціональні можливості платформи ADEL як інструменту стандартизації, персоналізації та моніторингу освітніх процесів, а також

визначено її обмеження, пов'язані з недостатнім рівнем засвоєння знань у разі виключно онлайн формату. Дослідження стану антидопінгової освіти в Україні показало наявність позитивної динаміки розвитку, зокрема розширення освітніх програм і використання цифрових ресурсів, водночас виявлено структурні проблеми, серед яких недостатня системність, нерівномірність доступу до освіти, обмежена інтеграція в підготовку тренерів і відсутність системного моніторингу ефективності. Додатковим чинником впливу визначено ускладнення реалізації освітніх ініціатив в умовах воєнних дій. **Висновки.** Отримані результати підтверджують, що антидопінгова освіта є ключовим чинником формування обізнаності спортсменів і тренерів та ефективним інструментом профілактики порушень антидопінгових правил, що потребує подальшого розвитку в напрямі безперервності, інтеграції в систему спортивної підготовки, поєднання цифрових і традиційних форм навчання та впровадження механізмів оцінювання її ефективності.

Ключові слова: антидопінгова освіта, допінг, обізнаність спортсменів, тренерів, ADEL, ВАДА, антидопінгова політика, Міжнародний стандарт з освіти, Всесвітній антидопінговий кодекс, НАДЦ.

ANTI-DOPING EDUCATION AS A FACTOR IN DEVELOPING AWARENESS AMONG ATHLETES AND COACHES IN INTERNATIONAL AND UKRAINIAN DIMENSIONS

Shynkaruk Oksana

Abstract. Topicality. The problem of doping in sport is considered a complex phenomenon encompassing medical, legal, social, and educational dimensions and requires a reorientation of anti-doping policy toward prevention through increasing the level of awareness among athletes and coaches. **The purpose of the study** is to conduct a comprehensive analysis of the problem of awareness among athletes and coaches in the field of anti-doping regulation and to substantiate the role of anti-doping education in international and Ukrainian dimensions with the identification of prospects for its improvement, particularly through the use of the ADEL WADA platform as a key educational tool. **Research material and methods.** The study employed methods of theoretical analysis and generalization of scientific sources and regulatory documents, a historical method to examine the evolution of the anti-doping system, comparative analysis of international educational strategies, analysis of secondary empirical data on the level of awareness among athletes and coaches, and a system-structural approach to assess the functional capabilities of the ADEL educational platform. **Research results.** It was established that the modern anti-doping system is characterized by a transition to an education-oriented model, institutionally reinforced by the

implementation of the International Standard for Education. A significant proportion of anti-doping rule violations is associated with insufficient knowledge among athletes and coaches, particularly regarding prohibited substances, risks related to the use of dietary supplements, and doping control procedures. It was found that primary knowledge is often formed through informal sources, with the coach playing a leading role, which determines their key importance in shaping anti-doping culture. The functional capabilities of the ADEL platform were analyzed as a tool for standardization, personalization, and monitoring of educational processes, and its limitations related to insufficient knowledge acquisition in exclusively online formats were identified. The study of the state of anti-doping education in Ukraine revealed positive development dynamics, including the expansion of educational programs and the use of digital resources; however, structural challenges persist, such as insufficient systematization, unequal access to education, limited integration into coach training, and the absence of systematic monitoring of effectiveness. Additional constraints are associated with the difficulties in implementing educational initiatives under wartime conditions. **Conclusions.** The results confirm that anti-doping education is a key factor in developing awareness among athletes and coaches and an effective tool for preventing anti-doping rule violations. Further development is required in the direction of continuity, integration into the system of sports training, combination of digital and traditional educational formats, and implementation of mechanisms for evaluating effectiveness.

Keywords. anti-doping education, doping, athlete awareness, coaches, ADEL, WADA, anti-doping policy, International Standard for Education, World Anti-Doping Code, National Anti-Doping Center of Ukraine.

Постановка проблеми. Проблема допінгу в спорті розглядається як багатомірне явище, що охоплює медичні, правові, соціальні й освітні аспекти (Houlihan, et al., 2019). Сучасні наукові підходи пов'язують ефективність протидії допінгу не лише з удосконаленням системи контролю, але й із розвитком освітніх механізмів, спрямованих на формування відповідної поведінки спортсменів (Шинкарук, 2025б; Gleaves, & Lim, 2020). У цьому зв'язку причини порушень антидопінгових правил розглядаються крізь співвідношення свідомих і ненавмисних дій, що визначає спрямованість превентивних заходів (Lim, et al., 2024).

За даними World Anti-Doping Agency, у 2022 році зафіксовано 3 263 порушення антидопінгових правил, що свідчить про збереження їх значного рівня у світовому спорті. Відсутність узагальнених статистичних даних за 2023–2025 роки не змінює загальної тенденції стабільності кількості порушень і підсилює необхідність розвитку освітніх інструментів профілактики. Наукові

дослідження підтверджують, що значна частина порушень пов'язана з недостатнім рівнем обізнаності спортсменів щодо складу харчових добавок, лікарських засобів і процедур допінг контролю (Doping in Sport, 2023; Exploring Doping Awareness, 2024).

В українському спорті проблема антидопінгової обізнаності набуває додаткового значення в умовах трансформації галузі та обмежень функціонування спортивної інфраструктури. Досвід застосування санкцій до українських спортсменів зумовлює необхідність системного формування антидопінгових знань і практик на всіх етапах спортивної підготовки.

Аналіз наукових публікацій дозволяє виокремити основні напрями дослідження проблеми допінгу в спорті. Один із них пов'язаний із вивченням інституційного розвитку антидопінгової системи та трансформації підходів до її регулювання (Müller, 2017; Houlihan, et al., 2019; Gleaves, & Lim, 2020). Окрему групу становлять дослідження нормативного забезпечення антидопінгової діяльності, зокрема імплементації положень Всесвітнього антидопінгового кодексу та міжнародних стандартів (World Anti-Doping Agency, 2021; Gurevich, & Levchenko, 2025).

Значний масив робіт присвячений аналізу рівня антидопінгової обізнаності спортсменів, тренерів і персоналу підтримки спортсменів, включаючи дослідження їхніх знань, установок і поведінкових практик (Lim, et al., 2024; Doping in Sport, 2023). Окремий напрям становлять дослідження ризиків ненавмисного порушення антидопінгових правил, зокрема у зв'язку з використанням харчових добавок і лікарських засобів (Comprehensive analysis, 2024; Exploring Doping Awareness, 2024).

Вагоме місце займають дослідження освітніх стратегій і моделей антидопінгової освіти, включаючи використання цифрових платформ і навчальних інструментів (World Anti-Doping Agency, 2024), а також порівняльні роботи, присвячені аналізу національних систем і шляхів їх адаптації до специфіки окремих країн (Jiménez, et al., 2025). У вітчизняній науковій літературі дослідження зосереджені на оцінюванні стану антидопінгової освіти, рівня обізнаності спортсменів і тренерів та впровадженні міжнародних підходів у національну практику (Дутчак, & Коваль, 2025; Антидопінгова освіта у спорті, 2026), а також на розширенні проблематики допінгу в нових сферах спортивної діяльності (Шинкарук, 2025а).

Таким чином, сучасні наукові дослідження характеризуються спрямованістю на інтеграцію інституційних, нормативних, освітніх і поведінкових аспектів антидопінгової політики.

Мета статті полягає у комплексному аналізі проблеми обізнаності спортсменів і тренерів у сфері антидопінгового регулювання та обґрунтуванні

ролі антидопінгової освіти в міжнародному й українському вимірах із визначенням перспектив її вдосконалення, зокрема на основі використання платформи ADEL WADA як ключового інструменту освітньої діяльності.

Матеріал і методи дослідження. У дослідженні застосовано комплекс загальнонаукових і спеціальних методів, що забезпечили системний аналіз проблеми антидопінгової обізнаності спортсменів і тренерів. Використано метод теоретичного аналізу й узагальнення наукової літератури, нормативно правових документів і матеріалів міжнародних організацій для визначення еволюції антидопінгової політики та ролі освітнього компоненту. Застосовано історичний метод для дослідження етапів становлення міжнародної антидопінгової системи.

Порівняльний аналіз використано для зіставлення стратегій антидопінгової освіти різних країн. Метод аналізу вторинних даних дозволив інтерпретувати результати міжнародних і національних емпіричних досліджень щодо рівня обізнаності спортсменів і тренерів.

Системно структурний підхід забезпечив узагальнення функціональних характеристик платформи ADEL та визначення її ролі в реалізації освітніх програм. Також використано метод логічного узагальнення для формування висновків і наукового обґрунтування напрямів розвитку антидопінгової освіти.

Результати дослідження. Проблема застосування речовин, що штучно підвищують спортивну результативність, має тривалу історію та простежується ще з античних часів, коли спортсмени використовували спеціальні дієти та стимулювальні засоби (Müller, 2017; Sport Integrity Australia, 2024). Водночас системна протидія допінгу сформувалася лише в ХХ столітті у зв'язку з усвідомленням його негативного впливу на здоров'я спортсменів і порушенням принципів чесної спортивної діяльності (Müller, 2017).

Важливим етапом становлення антидопінгової політики стала смерть данського велосипедиста Кнуда Єнсена під час Олімпійських ігор 1960 року, що актуалізувало необхідність інституційного реагування. У відповідь Міжнародний олімпійський комітет у 1961 році створив Медичну комісію, а з 1968 року було запроваджено систематичне допінг-тестування на Олімпійських іграх (Müller, 2017; Sport Integrity Australia, 2024).

У 1970–1980-х роках сформувалися базові елементи антидопінгової системи, зокрема розробка переліку заборонених речовин, впровадження процедур допінг-контролю, акредитація лабораторій, а також розвиток тестування поза змаганнями та механізмів терапевтичного використання (Müller, 2017). Незважаючи на обмежену підтримку з боку спортивного середовища, ці заходи заклали основу сучасної антидопінгової політики.

Суттєвий вплив на формування міжнародної антидопінгової системи мав скандал на Tour de France 1998 року, який продемонстрував системний характер

використання заборонених речовин і обмеженість можливостей окремих спортивних федерацій у протидії цьому явищу. У відповідь на ці виклики в 1999 році було створено Всесвітнє антидопінгове агентство, діяльність якого спрямована на координацію та гармонізацію антидопінгової політики на міжнародному рівні (Houlihan, et al., 2019).

Подальший розвиток антидопінгового регулювання пов'язаний із прийняттям Всесвітнього антидопінгового кодексу у 2003 році, який набрав чинності у 2004 році та забезпечив уніфікацію правил для спортивних організацій (World Anti-Doping Agency, 2021). У 2005 році Міжнародна конвенція ЮНЕСКО надала цим нормам статусу міжнародного правового інструменту. На цьому етапі домінували підходи, орієнтовані на виявлення порушень і застосування санкцій, тоді як освітній компонент не мав чітко визначеного системного характеру (Houlihan, et al., 2019).

Наступні редакції Кодексу сприяли подальшій інституціоналізації антидопінгової діяльності. Зокрема, редакція 2009 року передбачала впровадження міжнародних стандартів та інструментів, таких як біологічний паспорт спортсмена, що дозволив підвищити ефективність виявлення порушень (World Anti-Doping Agency, 2021). Водночас освіта вперше була включена до складу антидопінгових програм, хоча без чітко визначених механізмів її реалізації.

Редакція Кодексу 2015 року передбачала посилення санкцій і запровадження диференційованого підходу до визначення відповідальності спортсменів із урахуванням ступеня їхньої вини (World Anti-Doping Agency, 2021). Це актуалізувало значення антидопінгової освіти, оскільки рівень обізнаності почав розглядатися як фактор, що впливає на характер і тяжкість санкцій.

Важливим етапом переосмислення природи допінгу стала доповідь Макларена, яка засвідчила існування системних форм його застосування у спорті, що зумовило необхідність комплексних підходів до протидії, включаючи розвиток профілактичних і освітніх заходів (Houlihan, et al., 2019).

Наймасштабніший перегляд Всесвітнього антидопінгового кодексу розпочався у 2018 році. Нова редакція Всесвітнього антидопінгового кодексу 2021, набрала чинності 1 січня 2021 року. Паралельно набрав чинності перший Міжнародний стандарт з освіти, що трансформував антидопінгову освіту з рекомендованої у обов'язкову складову антидопінгових програм (World Anti-Doping Agency, 2021).

Міжнародний стандарт з освіти 2021 визначив мінімальні вимоги до планування, реалізації, моніторингу й оцінювання освітніх програм відповідно до положень Всесвітнього антидопінгового кодексу. Відповідно до цих вимог

організації, що підписали Кодекс, зобов'язані формувати цільові групи освітніх заходів, розробляти освітні програми та здійснювати оцінювання їх ефективності (World Anti-Doping Agency, 2021).

Кодекс 2021 визначив освіту поряд із виявленням, розслідуванням і правозастосуванням як один із ключових елементів антидопінгової системи, що відображає перехід до профілактично орієнтованої моделі протидії допінгу (World Anti-Doping Agency, 2021; Gleaves, & Lim, 2020).

Наступний перегляд Всесвітнього антидопінгового кодексу, відомий як Кодекс 2027, реалізовано у межах багатоступеневого процесу оновлення, що включав консультаційні фази та підготовку фінальної редакції документа, затвердженої у 2025 році з набуттям чинності з 1 січня 2027 року (World Anti-Doping Agency, 2024; Gurevich, & Levchenko, 2025).

Попри тривалий розвиток антидопінгової системи, наукові дослідження фіксують недостатній рівень антидопінгової обізнаності в спортивному середовищі. Виявлено дефіцит базових знань щодо заборонених речовин і методів, зокрема серед персоналу підтримки спортсменів, де рівень обізнаності оцінюється як недостатній (Lim, et al., 2024).

Поширеною є проблема ненавмисного порушення антидопінгових правил, пов'язана з використанням харчових добавок. Дослідження показують, що спортсмени та тренери часто не враховують ризики наявності заборонених речовин у складі добавок і не здійснюють належної перевірки їх складу (Exploring Doping Awareness, 2024; Comprehensive analysis, 2024). Відповідно до принципу суворої відповідальності, закріпленого у Всесвітньому антидопінговому кодексі, відповідальність за вживання заборонених речовин покладається на спортсмена незалежно від наміру (World Anti-Doping Agency, 2021).

Дослідження також показують, що тренери визнають свою ключову роль у формуванні антидопінгової культури, однак демонструють обмежений рівень знань щодо конкретних заборонених речовин і наслідків їх використання, що знижує ефективність освітнього впливу на спортсменів (Lim, et al., 2024; Doping in Sport, 2023).

Дані українського дослідження 2025–2026 рр. за участю 434 спортсменів є показовими (Дутчак, & Коваль, 2025). Первинні антидопінгові знання формуються переважно з неформальних джерел: тренерів, засобів масової інформації та соціальних мереж. Понад половина опитаних брали участь в освітніх програмах – найчастіше на базі платформи ADEL WADA (World Anti-Doping Agency, 2024). При цьому спортсмени демонструють високий рівень зацікавленості у здобутті антидопінгових знань і усвідомлюють важливість освітнього компоненту (Дутчак, & Коваль, 2025).

Аналогічні тенденції фіксуються у міжнародних дослідженнях: попри широку доступність формальних освітніх ресурсів, спортсмени часто надають перевагу неформальним каналам (Exploring Doping Awareness, 2024). Це підкреслює критичну роль тренера як «першого інформаційного фільтру» та ставить питання про якість знань, які транслюються через неформальні канали (Lim, et al., 2024).

До системних чинників, що обмежують обізнаність, належать: фрагментованість освітніх заходів без чіткої системи та послідовності; брак персоналізованого підходу з урахуванням виду спорту, рівня та вікової групи спортсмена; недостатня інтеграція антидопінгової тематики в програми підготовки тренерів; відсутність механізмів верифікації реального засвоєння знань на противагу формальному проходженню тестів; формування уявлення про допінг як про явище, притаманне переважно елітному спорту або іншим країнам (Jiménez, et al., 2025).

Особливу небезпеку становить ілюзія обізнаності: спортсмени можуть вважати себе достатньо поінформованими, не усвідомлюючи конкретних прогалин у знаннях. Наприклад, знання про те, що анаболічні стероїди заборонені, поєднується з незнанням того, що ряд «безпечних» харчових добавок або звичайних ліків може містити заборонені речовини (Comprehensive analysis, 2024; Exploring Doping Awareness, 2024).

У цих умовах подолання фрагментарності освітніх впливів, ілюзії обізнаності та системних прогалин у знаннях потребує впровадження інтегрованих, стандартизованих і персоналізованих освітніх рішень, що зумовлює актуальність використання платформи Anti-Doping Education and Learning (ADEL) як інструменту формування антидопінгової обізнаності (World Anti-Doping Agency, 2023; World Anti-Doping Agency, 2024).

Anti-Doping Education and Learning (ADEL) – це централізована освітня платформа World Anti-Doping Agency, спрямована на забезпечення системного навчання суб'єктів антидопінгової діяльності (World Anti-Doping Agency, 2024). Вона функціонує як інструмент реалізації положень Міжнародного стандарту з освіти й інтегрує освітні ресурси для спортсменів, тренерів, медичних фахівців і представників антидопінгових організацій (World Anti-Doping Agency, 2021).

Платформа, започаткована у 2018 році та оновлена у 2021 році, побудована на принципах диференційованого доступу до навчального контенту відповідно до ролі користувача, що забезпечує його адаптацію до рівня підготовки, вікових і професійних характеристик цільових груп (World Anti-Doping Agency, 2024).

Структурно ADEL включає онлайн-курси, вебінари, методичні матеріали, інформаційні ресурси та інструменти підтримки імплементації антидопінгових програм, що сприяють формуванню прикладних знань щодо антидопінгових

правил, процедур тестування, використання харчових добавок і управління ризиками порушень.

Важливим елементом є гейміфікація: після успішного завершення курсів користувачі отримують значки та бали, а найкращі результати відображаються в рейтингових таблицях груп. Це підвищує залученість і мотивацію до навчання. Курси, що передбачають оцінювання, видають сертифікати за умови досягнення встановленого прохідного балу (зазвичай 80 %) (World Anti-Doping Agency, 2024).

Рис. 1. Сертифікат проходження освітньої програми на платформі ADEL.

World Anti-Doping Agency надає антидопінговим організаціям розширені функціональні можливості використання платформи ADEL, що забезпечує самостійне формування та призначення освітніх програм для спортсменів, моніторинг їх виконання, інтеграцію власних навчальних матеріалів, а також ведення обліку пройдених курсів і отриманих сертифікатів. Таким чином, ADEL виступає операційним інструментом реалізації вимог Міжнародного стандарту з освіти, зокрема щодо формування освітнього пулу й освітнього плану.

З практичної точки зору особливого значення набуває норма, закріплена в нормативних документах ряду країн, включаючи Україну: реєстрація спортсменів для участі у змаганнях здійснюється за умови проходження ними сертифікованих курсів антидопінгової освіти на платформі ADEL, організованих за участі відповідної міжнародної спортивної федерації або Національного антидопінгового центру. Таким чином, ADEL перетворюється з добровільного освітнього ресурсу на обов'язкову «вхідну умову» для участі у змаганнях.

У лютому 2024 року World Anti-Doping Agency опублікувало звіт «ADEL Three Years On», у якому узагальнено результати функціонування оновленої

платформи за період 2021–2024 років. У документі зафіксовано зростання аудиторії та рівня залученості користувачів, розширення мовного охоплення (зокрема з включенням української мови), збільшення кількості антидопінгових організацій, що використовують розширені функціональні можливості платформи, а також підвищення доступності освітніх ресурсів завдяки мобільному застосунку.

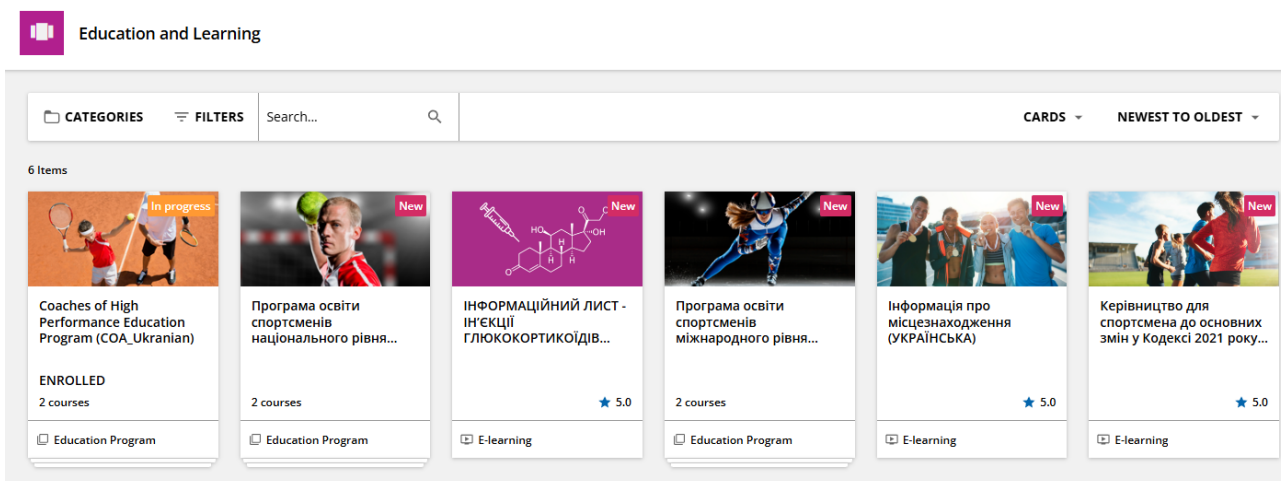

Рис. 2. Розширення освітніх курсів на платформі ADEL українською мовою

Показовими є зусилля ВАДА зі створення цільових курсів для великих спортивних подій. Зокрема, до Олімпійських ігор 2024 року в Парижі на платформі ADEL з'явився україномовний курс, призначений для спортсменів, тренерів, членів делегації та всіх учасників підготовки збірної команди. Аналогічний курс було розроблено для Паралімпійських ігор 2024 у співпраці з МПК, адаптований, зокрема, для спортсменів із вадами зору та їхніх гідів.

Попри безперечні переваги, ADEL має й суттєві обмеження. По-перше, ефективність платформи залежить від рівня цифрової грамотності та доступу до інтернету, що є нерівномірним у різних країнах і регіонах. По-друге, онлайн-формат, навіть із гейміфікацією, не завжди забезпечує глибоке засвоєння та зміну поведінки – формальне «клікання» курсу може не супроводжуватися реальним розумінням. По-третє, платформа переважно орієнтована на спортсменів і фахівців, тоді як батьки молодих спортсменів, школи та масовий спорт залишаються менш охопленими. По-четверте, мовний бар'єр зберігається для менш поширених мов.

Ці обмеження підкреслюють, що ADEL є необхідним, але не достатнім інструментом. Ефективна антидопінгова освіта потребує поєднання цифрових інструментів із живим спілкуванням, особистим прикладом і системним включенням у підготовку спортсменів і тренерів.

Антидопінгова система України формувалася у взаємозв'язку з міжнародними процесами з урахуванням суспільно-політичних трансформацій. Ключовим інституційним суб'єктом є Національний антидопінговий центр, створений відповідно до законодавства України як орган, відповідальний за реалізацію державної антидопінгової політики, здійснення допінг-контролю та освітню діяльність (НАДЦ, 2024).

Правову основу антидопінгової діяльності становлять Всесвітній антидопінговий кодекс 2021 року, Міжнародний стандарт з освіти, Антидопінгові правила НАДЦ, а також Заборонений список, що щорічно оновлюється, зокрема редакція 2025 року, затверджена у 2024 році (World Anti-Doping Agency, 2021; НАДЦ, 2024). Додатково стратегічні орієнтири визначає Стратегія розвитку фізичної культури і спорту до 2028 року, яка передбачає профілактику допінгу як один із пріоритетів.

Нормативні вимоги до організації змагань передбачають обов'язкове проходження спортсменами сертифікованих освітніх курсів на платформі ADEL як умови допуску до участі, що підсилює роль освіти як інструменту регулювання (НАДЦ, 2024; World Anti-Doping Agency, 2024).

Розвиток антидопінгової освіти в Україні характеризується поступовим переходом від окремих інформаційних заходів до більш системної організації. На початковому етапі переважали семінари для спортсменів і тренерів, зміст яких обмежувався базовою інформацією про заборонені речовини та процедури допінг-контролю. У подальшому відбулося розширення форм освітньої діяльності за рахунок впровадження інтерактивних і цифрових ресурсів, а також розвитку співпраці з національними спортивними організаціями (НАДЦ, 2024).

Після впровадження Кодексу 2021 і Міжнародного стандарту з освіти освітня діяльність набула більш системного характеру. У 2024 році реалізовано програми, спрямовані на підготовку спортсменів до Олімпійських ігор, а також представлено підходи до інтеграції антидопінгової освіти у шкільні програми фізичного виховання (НАДЦ, 2024; World Anti-Doping Agency, 2023). Паралельно здійснюється підготовка фахівців і використовується міжнародний досвід організації освітніх програм.

Емпіричні дослідження свідчать, що формування антидопінгових знань у спортсменів відбувається переважно через неформальні джерела, зокрема тренерів і медіа, при цьому участь в освітніх програмах пов'язана переважно з використанням цифрових платформ (Дутчак, & Коваль, 2025; World Anti-Doping Agency, 2024). Водночас виявляються прогалини у знаннях щодо конкретних заборонених речовин і механізмів ненавмисного порушення антидопінгових правил.

Дослідження тренерів підтверджують їхню провідну роль у формуванні антидопінгової культури спортсменів і підтримку інтеграції освітніх компонентів у систему підготовки, однак фіксують недостатній рівень обізнаності щодо сучасних нормативних вимог (Антидопінгова освіта у спорті, 2026).

Порівняльні дослідження національних стратегій антидопінгової освіти показують, що різні країни застосовують відмінні підходи, зокрема у Німеччині акцент зроблено на індивідуалізованих програмах, у Норвегії на ранній профілактиці серед молоді, в Австралії на застосуванні системи зовнішнього оцінювання ефективності, індивідуалізацію навчання, ранню профілактику та системи оцінювання ефективності, тоді як Україна перебуває на етапі формування комплексної моделі, поєднуючи елементи різних практик (Jiménez, et al., 2025).

Попри позитивну динаміку, у системі антидопінгової освіти України зберігаються структурні обмеження (Дутчак, & Коваль, 2025; Антидопінгова освіта у спорті, 2026). Недостатня системність проявляється у переважанні окремих освітніх заходів над безперервною, інтегрованою в освітній процес системою підготовки спортсменів і тренерів (World Anti-Doping Agency, 2021; Jiménez, et al., 2025). Нерівномірність охоплення зумовлює відмінності в доступі до освітніх ресурсів між представниками різних регіонів і видів спорту. Обмежена інтеграція у вищу освіту визначає другорядний характер антидопінгової тематики в навчальних програмах для майбутніх фахівців у сфері фізичної культури і спорту (Антидопінгова освіта у спорті, 2026). Відсутність системного моніторингу ефективності ускладнює формування доказової основи для подальшого вдосконалення освітніх програм (World Anti-Doping Agency, 2021).

Вагомим обмежувальним чинником розвитку антидопінгової освіти в Україні є воєнні умови, оскільки з лютого 2022 року частина спортивних закладів освіти, тренувальних баз і спортивної інфраструктури зазнала руйнувань або тимчасово припинила функціонування (НАДЦ, 2024). Це істотно ускладнює реалізацію системних освітніх ініціатив і зумовлює необхідність розширення використання гнучких, насамперед цифрових форматів навчання (World Anti-Doping Agency, 2023).

Аналіз досвіду провідних антидопінгових систем дозволяє визначити основні принципи ефективної освітньої діяльності (World Anti-Doping Agency, 2023; Jiménez, et al., 2025). Безперервність і послідовність передбачають охоплення всіх етапів спортивної кар'єри, починаючи з юнацького спорту та завершуючи елітним рівнем із формуванням стійких ціннісних орієнтацій (World Anti-Doping Agency, 2021). Персоналізація вимагає адаптації змісту та форматів

навчання до специфіки виду спорту, рівня підготовки, статі та соціокультурних характеристик цільових груп (Jiménez, et al., 2025). Мультиканальність полягає в поєднанні цифрових платформ, зокрема ADEL, із очними формами навчання, наставництвом і застосуванням практико орієнтованих методів (World Anti-Doping Agency, 2024). Орієнтація на цінності передбачає формування внутрішньої мотивації до дотримання принципів чесної гри поряд із засвоєнням нормативних вимог (Gleaves, & Lim, 2020). Залучення основних суб'єктів впливу, зокрема тренерів, лікарів і батьків, забезпечує поширення антидопінгових знань і підсилює ефективність освітніх заходів (Lim, et al., 2024).

Результати проведеного аналізу свідчать про необхідність удосконалення антидопінгової освіти насамперед у підготовці спортсменів і тренерів як основних суб'єктів спортивної діяльності. Підвищення рівня антидопінгової обізнаності спортсменів потребує переходу від епізодичних освітніх заходів до безперервної системи навчання, інтегрованої у всі етапи спортивної кар'єри. Важливим є забезпечення обов'язкової участі спортсменів у структурованих освітніх програмах із використанням сучасних цифрових платформ, зокрема ADEL, із подальшим контролем засвоєння знань і формуванням практичних навичок дотримання антидопінгових вимог.

Не менш значущим є підвищення ролі тренера як провідного носія та транслятора антидопінгових знань (Lim, et al., 2024). Це зумовлює необхідність системної інтеграції антидопінгової тематики у професійну підготовку та підвищення кваліфікації тренерів із акцентом на питання регулювання, відповідальності та безпечного використання засобів відновлення і підтримки працездатності спортсменів (Антидопінгова освіта у спорті, 2026). Формування належного рівня обізнаності тренерів сприяє не лише їхній професійній компетентності, а й підвищенню ефективності освітнього впливу на спортсменів (Lim, et al., 2024).

Водночас актуалізується потреба у впровадженні системного моніторингу рівня антидопінгової обізнаності спортсменів і тренерів, що дозволить оцінювати ефективність освітніх заходів і забезпечить науково обґрунтоване вдосконалення змісту та форм навчання. Сукупність зазначених підходів створює передумови для формування стійкої антидопінгової культури у спортивному середовищі та зниження ризиків порушення антидопінгових правил.

Дискусія. Отримані результати узгоджуються з сучасними підходами до розуміння антидопінгової політики як комплексної системи, в якій освітній компонент набуває стратегічного значення поряд із контролем і правозастосуванням. У наукових дослідженнях підкреслюється, що ефективність антидопінгових заходів не може забезпечуватися виключно

інструментами виявлення порушень, оскільки такі підходи не усувають причин їх виникнення (Houlihan, et al., 2019). Дані результати дослідження підтверджують доцільність переходу до профілактично орієнтованої моделі, закріпленої в міжнародних нормативних документах.

Виявлений у дослідженні дефіцит антидопінгової обізнаності спортсменів і тренерів відповідає тенденціям, зафіксованим у міжнародній науковій літературі. Зокрема, низький рівень знань щодо заборонених речовин і процедур допінг контролю серед персоналу підтримки спортсменів розглядається як один із провідних факторів ризику порушень антидопінгових правил (Lim, et al., 2024). Подібні висновки отримано і в дослідженнях, присвячених ставленню майбутніх фахівців фізичної культури до використання заборонених речовин, де фіксується недостатній рівень розуміння наслідків їх застосування (Doping in Sport, 2023).

Особливу увагу в науковому дискурсі приділено феномену ненавмисного допінгу, який пов'язаний із використанням харчових добавок і лікарських засобів без належної перевірки їх складу. Результати проведеного дослідження підтверджують поширеність цього явища серед спортсменів, що узгоджується з даними сучасних оглядів, у яких наголошується на високому рівні ризику забруднення добавок забороненими речовинами (Exploring Doping Awareness, 2024). Це підкреслює необхідність посилення освітнього компоненту, спрямованого на формування практичних навичок управління ризиками.

Отримані дані щодо ролі тренера як ключового джерела інформації для спортсменів також знаходять підтвердження у міжнародних дослідженнях. Встановлено, що тренери виступають провідними суб'єктами формування поведінкових установок спортсменів, однак водночас самі потребують підвищення рівня антидопінгової компетентності (Lim, et al., 2024). У цьому напрямку результати дослідження актуалізують проблему інтеграції антидопінгової освіти в систему професійної підготовки тренерів.

Аналіз використання цифрових освітніх платформ, зокрема ADEL, підтверджує їх значний потенціал у забезпеченні доступності та стандартизації навчання. Подібні інструменти розглядаються як ефективний засіб масштабування освітніх програм на національному та міжнародному рівнях (Gleaves & Lim, 2020). Водночас результати дослідження вказують на обмеженість виключно цифрових форматів, що узгоджується з позицією дослідників щодо необхідності поєднання онлайн навчання з інтерактивними та практико орієнтованими методами.

Порівняльний аналіз міжнародного досвіду свідчить, що ефективні моделі антидопінгової освіти базуються на принципах безперервності, персоналізації й інтеграції в систему спортивної підготовки. Зокрема, дослідження національних стратегій підтверджують, що рання профілактика й індивідуалізація освітніх

програм сприяють підвищенню рівня обізнаності та зниженню ризиків порушень (Jiménez, et al., 2025). Це дозволяє розглядати українську модель як таку, що перебуває на етапі становлення й інтеграції зазначених підходів.

Отримані результати також співвідносяться з даними вітчизняних досліджень, які фіксують зростання зацікавленості спортсменів у здобутті антидопінгових знань за одночасного збереження прогалин у їх змісті (Дутчак, & Коаль, 2025). Аналогічні висновки зроблено у дослідженнях тренерської аудиторії, де поряд із визнанням важливості антидопінгової освіти констатується недостатній рівень обізнаності щодо сучасних вимог (Антидопінгова освіта у спорті, 2026).

Таким чином, результати дослідження підтверджують, що основними напрямками розвитку антидопінгової освіти є її системна інтеграція в підготовку спортсменів і тренерів, поєднання цифрових і традиційних форм навчання, а також формування прикладних знань, спрямованих на попередження ненавмисних порушень антидопінгових правил.

Висновки. Проведене дослідження дозволило встановити, що сучасна антидопінгова політика характеризується переходом від домінування контрольних і санкційних механізмів до інтеграції освітніх інструментів як базового елементу профілактики порушень антидопінгових правил. Нормативне закріплення цього підходу відбулося із впровадженням Міжнародного стандарту з освіти, що визначив обов'язковість системного планування, реалізації та оцінювання антидопінгової освітньої діяльності.

Встановлено, що недостатній рівень антидопінгової обізнаності спортсменів і тренерів має системний характер і проявляється у фрагментарності знань про заборонені речовини, процедури допінг-контролю та ризики ненавмисного порушення правил. Отримані результати підтверджують, що значна частина порушень пов'язана з дефіцитом знань, що визначає освіту як ключовий інструмент превенції. Особливе значення має роль тренера як суб'єкта формування поведінкових установок спортсмена, що обумовлює необхідність підвищення рівня його антидопінгової компетентності.

Аналіз функціональних можливостей платформи Anti-Doping Education and Learning (ADEL) показав, що вона забезпечує стандартизацію, персоналізацію та моніторинг освітніх процесів відповідно до вимог Міжнародного стандарту з освіти. Водночас ефективність її використання залежить від інтеграції з іншими формами освітнього впливу, зокрема очного навчання та професійної підготовки тренерів, що забезпечують глибше засвоєння знань і трансформацію поведінкових моделей.

Дослідження стану антидопінгової освіти в Україні засвідчило наявність позитивної динаміки, пов'язаної з нормативним забезпеченням, діяльністю

Національного антидопінгового центру та розширенням використання цифрових освітніх ресурсів. Водночас встановлено наявність структурних обмежень, що проявляються в недостатній системності освітньої діяльності, нерівномірності доступу до освітніх ресурсів, обмеженій інтеграції антидопінгової тематики в підготовку тренерів і відсутності системного моніторингу рівня обізнаності.

Отримані результати обґрунтовують необхідність подальшого розвитку безперервної, інтегрованої системи антидопінгової освіти, орієнтованої на формування стійких знань і поведінкових установок спортсменів і тренерів, що є передумовою зниження ризиків порушення антидопінгових правил і забезпечення принципів чесної спортивної діяльності.

Перспективи подальших досліджень. Отримані результати створюють підґрунтя для подальших досліджень, спрямованих на розробку та дослідження освітніх програм про антидопінгову політику .

Автор заявляє про відсутність конфлікту інтересів.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. День НАДЦ – день чистого спорту. (2024). НАДЦ. <https://nadc.gov.ua/news/den-nadts-den-chystoho-sportu-iaak-implementuietsia-natsionalna-antydoпинhova-prohrama>
2. Дутчак, М., & Коваль, К. (2025). Особливості антидопінгової освіти у спорті в Україні (на матеріалі опитування спортсменів). *Вісник Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини*, 30(4), 232–239. [https://doi.org/10.32626/2309-8082.2025-30\(4\).232-239](https://doi.org/10.32626/2309-8082.2025-30(4).232-239)
3. Дутчак, М., & Коваль, К. (2026). Антидопінгова освіта у спорті: оцінка стану та перспектив розвитку в Україні (за результатами опитування тренерів). *Physical Culture and Sport: Scientific Perspective*. <https://pcs.khmnu.edu.ua/index.php/pcs/article/view/533>
4. Заборонений список 2025 набирає чинності з 1 січня. (2024). НАДЦ. <https://nadc.gov.ua/news/do-uvahy-sportsmeniv-treneriv-sportyvnykh-medykiv-zaboronenyi-spysok-2025-nabyraie-chynnosti-z-1-sichnia>
5. На освітній платформі ADEL від WADA розміщено україномовний курс до Олімпійських ігор 2024. (2024). НАДЦ. <https://nadc.gov.ua/news/na-osvitnii-platformi-adel-vid-wada-rozmishcheno-ukrainomovnyi-kurs-antydoпинhovoї-osvity-do-olimpiiskykh-ihor-2024-roku-v-paryzhi>
6. Національний антидопінговий центр України. (n.d.). *Офіційний сайт*. <https://nadc.gov.ua>
7. Стратегія розвитку фізичної культури і спорту на період до 2028 року. (n.d.). *Кабінет Міністрів України*. <https://www.kmu.gov.ua/news/do-2028-roku-30-ukrayinciv-budut-regulyarno-zajamanya-sportom>

8. Шинкарук, О. (2025а). Допінг у кіберспорті: виклики, підходи й перспективи правового врегулювання. *Спортивна медицина, фізична терапія та ерготерапія*, (1), 31–42. <https://doi.org/10.32782/spmed.2025.1.5>
9. Шинкарук, О. (2025b). Актуальні проблеми допінгу та антидопінгові стратегії в кіберспорті. *Спортивна медицина, фізична терапія та ерготерапія*, (2), 53–67. <https://doi.org/10.32782/spmed.2025.2.8>
10. Comprehensive analysis of prohibited substances and methods in sports. (2024). *Biomedicine & Pharmacotherapy*. <https://doi.org/10.1016/j.biopha.2024.116875>
11. Doping in sport – Attitudes of physical trainers students regarding the use of prohibited substances increasing performance. (2023). *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 20(5), Article 4574. <https://doi.org/10.3390/ijerph20054574>
12. Exploring doping awareness: Medical experts' perspectives and their commitment to doping prevention. (2024). *PMС*.
13. Gleaves, J., & Lim, M. (2020). Examining the current and future scientific field of antidoping. *Frontiers in Physiology*, 11, Article 578426. <https://doi.org/10.3389/fphys.2020.578426>
14. Gurevich, P., & Levchenko, V. (2025). *A guide to the expected changes to the WADA Code in the 2027 edition*. LawInSport. <https://www.lawinsport.com/topics/item/a-guide-to-the-expected-changes-to-the-wada-code-in-the-2027-edition>
15. Houlihan, B., Hanstad, D. V., Loland, S., & Waddington, I. (2019). The World Anti-Doping Agency at 20: Progress and challenges. *International Journal of Sport Policy and Politics*, 11(2), 193–213. <https://doi.org/10.1080/19406940.2019.1617765>
16. Jiménez, J., Pityn, M., Zadorozhna, O., & Stelmakh, Y. (2025). Current strategies of national-level anti-doping education (examples from Germany, Norway, Australia and Ukraine). *Академічні візії*. <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/1951>
17. Lim, M. et al. (2024). Cultivating clean sport environment with athlete support personnel (ASP): A study on anti-doping knowledge, attitudes, and practices of ASP. *PLOS ONE*. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0314716>
18. Müller, R. K. (2017). Brief history of anti-doping. *Handbook of Experimental Pharmacology*, 214, 595–614. https://doi.org/10.1007/164_2010_13
19. Sport Integrity Australia. (n.d.). *History of anti-doping*. <https://www.sportintegrity.gov.au/history-of-anti-doping>
20. Tropin, Y. (2025). Doping in sport: A bibliometric analysis. *Pedagogical Science and Education of the 21st Century*, 4, 271–282.
21. World Anti-Doping Agency. (2021). *World Anti-Doping Code 2021*. https://nadc.org.ua/wp-content/uploads/2021/01/The_Code_2021_UA.pdf

22. World Anti-Doping Agency. (2021). *International Standard for Education (ISE)*. https://www.wada-ama.org/sites/default/files/resources/files/international_standard_ise_2021.pdf
23. World Anti-Doping Agency. (2021). *Guidelines for the International Standard for Education (ISE)*. <https://www.wada-ama.org/en/resources/guidelines-2021-international-standard-education-ise>
24. World Anti-Doping Agency. (2023). *Education and training*. <https://www.wada-ama.org/en/what-we-do/education-and-training>
25. World Anti-Doping Agency. (2024). *About ADEL*. <https://www.wada-ama.org/en/what-we-do/education-and-training/about-adel>
26. World Anti-Doping Agency. (2024). *ADEL three years on report*. <https://www.wada-ama.org/en/news/wada-publishes-adel-three-years-report>
27. World Anti-Doping Agency. (2024). *WADA launches first phase of 2027 World Anti-Doping Code update process*. <https://www.wada-ama.org/en/news/wada-launches-first-phase-2027-world-anti-doping-code-and-international-standards-update>
28. World Anti-Doping Agency. (n.d.). *Code review – Background and timeline*. <https://www.wada-ama.org/en/what-we-do/world-anti-doping-code/code-review>

REFERENCES

1. Den NADTs – den chystoho sportu [NADC Day – Clean Sport Day]. (2024). *NADTs*. <https://nadc.gov.ua/news/den-nadts-den-chystoho-sportu-iak-implementuetsia-natsionalna-antydopinhova-prohrama>
2. Dutchak, M., & Koval, K. (2025). Osoblyvosti antydopinhovoi osvity u sporti v Ukraini (na materialy opytuvannia sportsmeniv) [Features of anti-doping education in sports in Ukraine (based on a survey of athletes)]. *Visnyk Kamianets-Podilskoho natsionalnoho universytetu imeni Ivana Ohiiienka. Fizychno vykhovannia, sport i zdoroviaz liudyny* [Scientific Journal of Kamianets-Podilskyi National Ivan Ohiienko University. Physical Education, Sport and Human Health], 30(4), 232–239. [https://doi.org/10.32626/2309-8082.2025-30\(4\).232-239](https://doi.org/10.32626/2309-8082.2025-30(4).232-239)
3. Dutchak, M., & Koval, K. (2026). Antydopinhova osvita u sporti: otsinka stanu ta perspektyv rozvytku v Ukraini (za rezultatamy opytuvannia treneriv) [Anti-doping education in sports: assessment of the state and prospects of development in Ukraine (according to the results of a survey of coaches)]. *Physical Culture and Sport: Scientific Perspective*. <https://pcs.khmnu.edu.ua/index.php/pcs/article/view/533>
4. Zaboronenyi spysok 2025 nabiraie chynnosti z 1 sichnia [Prohibited List 2025 comes into force on January 1]. (2024). *NADTs*. <https://nadc.gov.ua/news/do-uvahy-sportsmeniv-treneriv-sportyvnykh-medykiv-zaboronenyi-spysok-2025-nabyraie-chynnosti-z-1-sichnia>
5. Na osvitnii platformi ADEL vid WADA rozmishcheno ukrainomovnyi kurs do Olimpiiskykh ihor 2024 [The Ukrainian-language course for the 2024 Olympic Games is

available on the WADA ADEL educational platform]. (2024). *NADTs*. <https://nadc.gov.ua/news/na-osvitnii-platforni-adel-vid-wada-rozmishcheno-ukrainomovnyi-kurs-antydopinhovoi-osvity-do-olimpiiskikh-ihor-2024-roku-v-paryzhi>

6. Natsionalnyi antydopinhovyi tsentr Ukraini [National Anti-Doping Center of Ukraine]. (n.d.). *Ofitsiyni sait*. <https://nadc.gov.ua>

7. Stratehiiia rozvytku fizychnoi kultury i sportu na period do 2028 roku [Strategy for the development of physical culture and sports for the period until 2028]. (n.d.). *Kabinet Ministriv Ukrainy*. <https://www.kmu.gov.ua/news/do-2028-roku-30-ukrayinciv-budut-regulyarno-zajamatisya-sportom>

8. Shynkaruk, O. (2025a). Doping u kibersporti: vyklyky, pidkhody i perspektyvy pravovoho vrehuliuvannia [Doping in esports: challenges, approaches and prospects of legal regulation]. *Sportyvna medycyna, fizychna terapiia ta erhoterapiia* [Sports Medicine, Physical Therapy and Ergotherapy], (1), 31–42. <https://doi.org/10.32782/spmed.2025.1.5>

9. Shynkaruk, O. (2025b). Aktualni problemy dopingu ta antydopinhovi stratehii v kibersporti [Current problems of doping and anti-doping strategies in esports]. *Sportyvna medycyna, fizychna terapiia ta erhoterapiia* [Sports Medicine, Physical Therapy and Ergotherapy], (2), 53–67. <https://doi.org/10.32782/spmed.2025.2.8>

10. Comprehensive analysis of prohibited substances and methods in sports. (2024). *Biomedicine & Pharmacotherapy*. <https://doi.org/10.1016/j.biopha.2024.116875>

11. Doping in sport – Attitudes of physical trainers students regarding the use of prohibited substances increasing performance. (2023). *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 20(5), Article 4574. <https://doi.org/10.3390/ijerph20054574>

12. Exploring doping awareness: Medical experts' perspectives and their commitment to doping prevention. (2024). *PMC*.

13. Gleaves, J., & Lim, M. (2020). Examining the current and future scientific field of antidoping. *Frontiers in Physiology*, 11, Article 578426. <https://doi.org/10.3389/fphys.2020.578426>

14. Gurevich, P., & Levchenko, V. (2025). *A guide to the expected changes to the WADA Code in the 2027 edition*. LawInSport. <https://www.lawinsport.com/topics/item/a-guide-to-the-expected-changes-to-the-wada-code-in-the-2027-edition>

15. Houlihan, B., Hanstad, D. V., Loland, S., & Waddington, I. (2019). The World Anti-Doping Agency at 20: Progress and challenges. *International Journal of Sport Policy and Politics*, 11(2), 193–213. <https://doi.org/10.1080/19406940.2019.1617765>

16. Jiménez, J., Pityn, M., Zadorozhna, O., & Stelmakh, Y. (2025). Current strategies of national-level anti-doping education (examples from Germany, Norway, Australia and Ukraine). *Akademichni Vizii*. <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/1951>

17. Lim, M. et al. (2024). Cultivating clean sport environment with athlete support personnel (ASP): A study on anti-doping knowledge, attitudes, and practices of ASP. *PLOS ONE*. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0314716>
18. Müller, R. K. (2017). Brief history of anti-doping. *Handbook of Experimental Pharmacology*, 214, 595–614. https://doi.org/10.1007/164_2010_13
19. Sport Integrity Australia. (n.d.). *History of anti-doping*. <https://www.sportintegrity.gov.au/history-of-anti-doping>
20. Tropin, Y. (2025). Doping in sport: A bibliometric analysis. *Pedagogical Science and Education of the 21st Century*, 4, 271–282.
21. World Anti-Doping Agency. (2021). *World Anti-Doping Code 2021*. https://nadc.org.ua/wp-content/uploads/2021/01/The_Code_2021_UA.pdf
22. World Anti-Doping Agency. (2021). *International Standard for Education (ISE)*. https://www.wada-ama.org/sites/default/files/resources/files/international_standard_ise_2021.pdf
23. World Anti-Doping Agency. (2021). *Guidelines for the International Standard for Education (ISE)*. <https://www.wada-ama.org/en/resources/guidelines-2021-international-standard-education-ise>
24. World Anti-Doping Agency. (2023). *Education and training*. <https://www.wada-ama.org/en/what-we-do/education-and-training>
25. World Anti-Doping Agency. (2024). *About ADEL*. <https://www.wada-ama.org/en/what-we-do/education-and-training/about-adel>
26. World Anti-Doping Agency. (2024). *ADEL three years on report*. <https://www.wada-ama.org/en/news/wada-publishes-adel-three-years-report>
27. World Anti-Doping Agency. (2024). *WADA launches first phase of 2027 World Anti-Doping Code update process*. <https://www.wada-ama.org/en/news/wada-launches-first-phase-2027-world-anti-doping-code-and-international-standards-update>
28. World Anti-Doping Agency. (n.d.). *Code review – Background and timeline*. <https://www.wada-ama.org/en/what-we-do/world-anti-doping-code/code-review>

Статтю надіслано до редколегії 08.04.2026 р.

Статтю рекомендовано до друку 12.05.2026 р.

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу
Creative Commons Attribution License